

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 520/2021-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou LUKAJKA & PARTNERS s. r. o., Jesenského 6431, Trenčín, IČO 52 471 420, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Lukajka, PhD., proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 CoPr 16/2017 zo 6. novembra 2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 18. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 CoPr 16/2017 zo 6. novembra 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“). Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okrem toho žiada o priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6 Cpr 3/2012 z 27. apríla 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola zamietnutá žaloba sťažovateľa, ktorou sa domáhal určenia, že okamžité skončenie pracovného pomeru z 25. júna 2012 žalovaným ako jeho vtedajším zamestnávateľom je neplatné, že pracovný pomer u žalovaného trvá a žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu škody. Proti rozsudku

okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu. Následne proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktoré bolo odmietnuté uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Cdo 132/2019 z 28. februára 2020.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Prioritná námietka sťažovateľa predstavujúca základ jeho argumentácie spočíva v tvrdení arbitrárnosti a zjavnej neodôvodnenosti napadnutého rozsudku krajského súdu (vrátane rozsudku okresného súdu, ktorý ale ústavnou sťažnosťou napadnutý nebol).

4. Sťažovateľ sa podrobne vyjadruje k dôvodom skončenia svojho pracovného pomeru, ktoré považuje z hmotnoprávneho a aj procesnoprávneho hľadiska za nezákonné. Sťažovateľ sa domnieva, že každý dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru uvedený v oznámení o okamžitom skončení pracovného pomeru mal krajský súd posudzovať samostatne, pričom osobitne spochybňuje, že „*podozrenie zo spáchania trestného činu nezákonným vystavovaním faktúr*“ ako jeden dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru nemôže byť dôvodom skončenia pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce.

5. V konaní pred okresným súdom a tiež v odvolacom konaní sťažovateľ poukazoval na nekonkrétne dôvody a vágne formulácie v listinách, ktoré mu mali byť doručené žalovaným. Podľa sťažovateľa dôvody, na základe ktorých mal byť skončený pracovný pomer, sú vykonštruované a vyfabulované. Na základe vykonaných dôkazov nebolo dostatočne a presvedčivo preukázané, že žalovaný doručil sťažovateľovi oznámenie o okamžitom skončení pracovného pomeru.

6. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd nedal jasné, zrozumiteľné a presvedčivé odpovede na jeho právne argumenty a námietky, resp. na väčšinu z nich vôbec nedal odpoveď. Napadnutý rozsudok krajského súdu neobsahuje posúdenie a vyhodnotenie konkrétnych dôvodov uvedených v oznámení o okamžitom skončení pracovného pomeru. Krajský súd sa tiež nevysporiadal s otázkou intenzity závažnosti porušenia pracovnej disciplíny v jednotlivých bodoch oznámenia o okamžitom skončení pracovného pomeru (pri každom bode samostatne). Napadnutý rozsudok krajského súdu je preto nepresvedčivý, nepreskúmateľný a zjavne neodôvodnený, čím popiera základné princípy spravodlivého procesu, ktorého výsledkom je predvídateľné rozhodnutie pre strany sporu.

7. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na zákonné požiadavky na obsah rozsudku. Krajský súd mal uviesť, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení jednotlivých dôkazov, a celá časť odôvodnenia rozsudku musí vyznieť logicky a konzistentne, čo znamená, že musí posúdiť všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti tak, aby presvedčivo vyargumentoval zistený skutkový stav. Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že napadnutý rozsudok je arbitrárny. Spôsob interpretácie zákonných ustanovení v napadnutom rozsudku krajského súdu a zároveň jeho odôvodnenie sú ústavne neakceptovateľné.

8. Sťažovateľ tiež namietol, že krajský súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy. Krajský súd konštatoval, že je viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi a po preskúmaní odvolacích námietok dospel k záveru, že nie je dôvod rozsudok okresného súdu zmeniť alebo zrušiť. Keďže

nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, krajský súd prejednal odvolanie sťažovateľa bez nariadenia pojednávania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K námietkam sťažovateľa uplatneným v dovolaní:

10. Ústavný súd pri posudzovaní rozsahu svojej právomoci vychádza z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy (... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd), ktorého zmyslom je, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a meritorne (vecne) sa zaoberať podanou ústavnou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

11. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

12. Pre posúdenie svojej právomoci si ústavný súd pri príprave predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti vyžiadal kópiu dovolania podaného sťažovateľom proti napadnutému rozsudku krajského súdu. Ústavný súd z neho zistil, že sťažovateľ v ňom namietal len nezopakovanie dokazovania, jeho nedoplnenie a tiež nenariadenie pojednávania zo strany krajského súdu. Tie isté námietky prezentoval sťažovateľ aj v ústavnej sťažnosti (bod 8 odôvodnenia).

13. Najvyšší súd bol oprávnený a povinný preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu na základe sťažovateľom podaného dovolania v rozsahu uplatnených dovolacích dôvodov. To znamená, že existoval iný súd rozhodujúci o ochrane práv sťažovateľa (najvyšší súd), čo v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia v bode 1 uvedených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu. Najvyšší súd dovolanie odmietol s odôvodnením, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k takému nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by mu znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že ústavný súd nemá právomoc na jej prerokovanie.

15. Ústavný súd zároveň uvádza, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit). To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čo sťažovateľ žiada v petite ústavnej sťažnosti, t. j. iba vo vzťahu k postupu alebo rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorým mali byť porušené práva sťažovateľa (čl. 2 ods. 2 ústavy). Z tohto dôvodu ústavný súd nemohol preskúmať uznesenie najvyššieho súdu z dôvodu, že sťažovateľ ho neoznačil za subjekt porušujúci jeho práva.

III.2. K ostatným námietkam sťažovateľa:

16. Ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017). V súlade s § 124 zákona o ústavnom súde mu zároveň zostáva zachovaná lehota na podanie ústavnej sťažnosti aj proti rozhodnutiu napadnutému mimoriadnym opravným prostriedkom.

17. Otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma [napr. § 421 ods. 2 a § 422 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a pod.]. Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že jeho práva boli porušené napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorému vytyka arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a nedostatočné odôvodnenie. Z obsahu ústavnej sťažnosti je tiež zrejmé, že podľa názoru sťažovateľa sa krajský súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania adekvátne nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou. Zároveň možno z obsahu sťažnostných námietok vyvodiť, že sťažovateľ implicitne namieta aj nesprávne právne posúdenie jeho veci všeobecnými súdmi (body 4 až 6).

19. Ako už bolo spomenuté, ústavný súd sa oboznámil s dovolaním sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu, z ktorého zistil, že sťažovateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, ktorý vymedzil výlučne procesnými námietkami proti postupu krajského súdu, ktorý nezopakoval ani nedoplnil dokazovanie a nenariadil odvolacie pojednávanie. Sťažovateľ v ňom však nenamietal arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť ani nedostatočnú odôvodnenosť napadnutého rozsudku krajského súdu, čomu rovnako zodpovedá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

20. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (a v prípade naplnenia tohto dôvodu zároveň aj jeho dôvodnosť) je daná v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany sporu postupom všeobecného súdu nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (napr. IV. ÚS 314/2020). Právo na spravodlivý proces môže všeobecný súd porušiť aj svojím rozhodnutím ako výsledkom svojej procesnej činnosti, ak v jeho odôvodnení absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre jeho rozhodnutie. Ak takéto odôvodnenie nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

21. Ústavný súd v danej súvislosti konštatuje, že sťažovateľom predostretá argumentácia v jeho ústavnej sťažnosti smeruje prioritne proti arbitrárnosti a nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozsudku krajského súdu, pričom z obsahu dovolania vyplýva, že sťažovateľ riadne nevyužil účinný právny prostriedok (dovolanie), ktorý mu zákon priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd. Inými slovami, sťažovateľ síce formálne využil možnosť podania dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ale z materiálneho hľadiska k možnosti úplného meritórneho dovolacieho prieskumu nedošlo z dôvodov na strane sťažovateľa, keďže v ňom nenamietal arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a nedostatočnú odôvodnenosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Ústavný súd zároveň dodáva, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdil a už vôbec nepreukázal, že v dovolaní tieto skutočnosti nenamietal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu teda neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

22. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti implicitne vyvodil námietky nesprávneho právneho posúdenia veci. Procesná možnosť namietat' nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom je legislatívne pokrytá možnosťou podať dovolanie z dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP. Naplnenie predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v tomto ustanovení posudzuje najvyšší súd ako súd dovolací, pričom k tomuto posudzovaniu musí pristúpiť ústavne súladným spôsobom, ktorý je preskúmateľný aj v konaní o ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ však procesnú možnosť preskúmať právny názor odvolacieho súdu nevyužil.

23. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú.

24. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. októbra 2021

Libor DUEA
predseda senátu